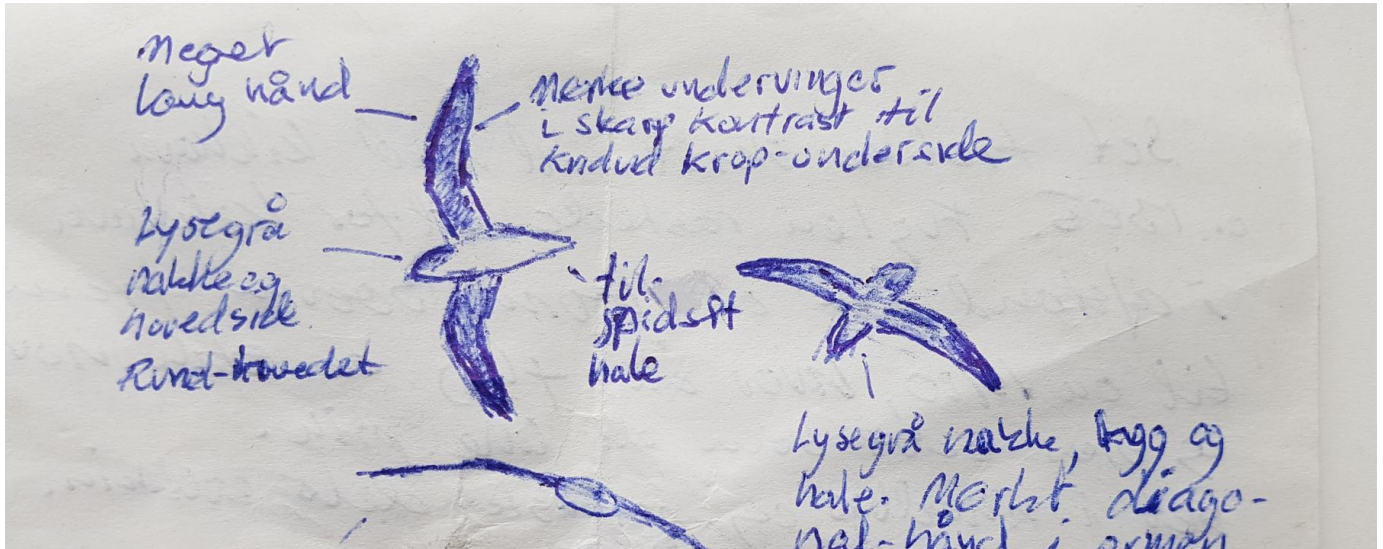

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

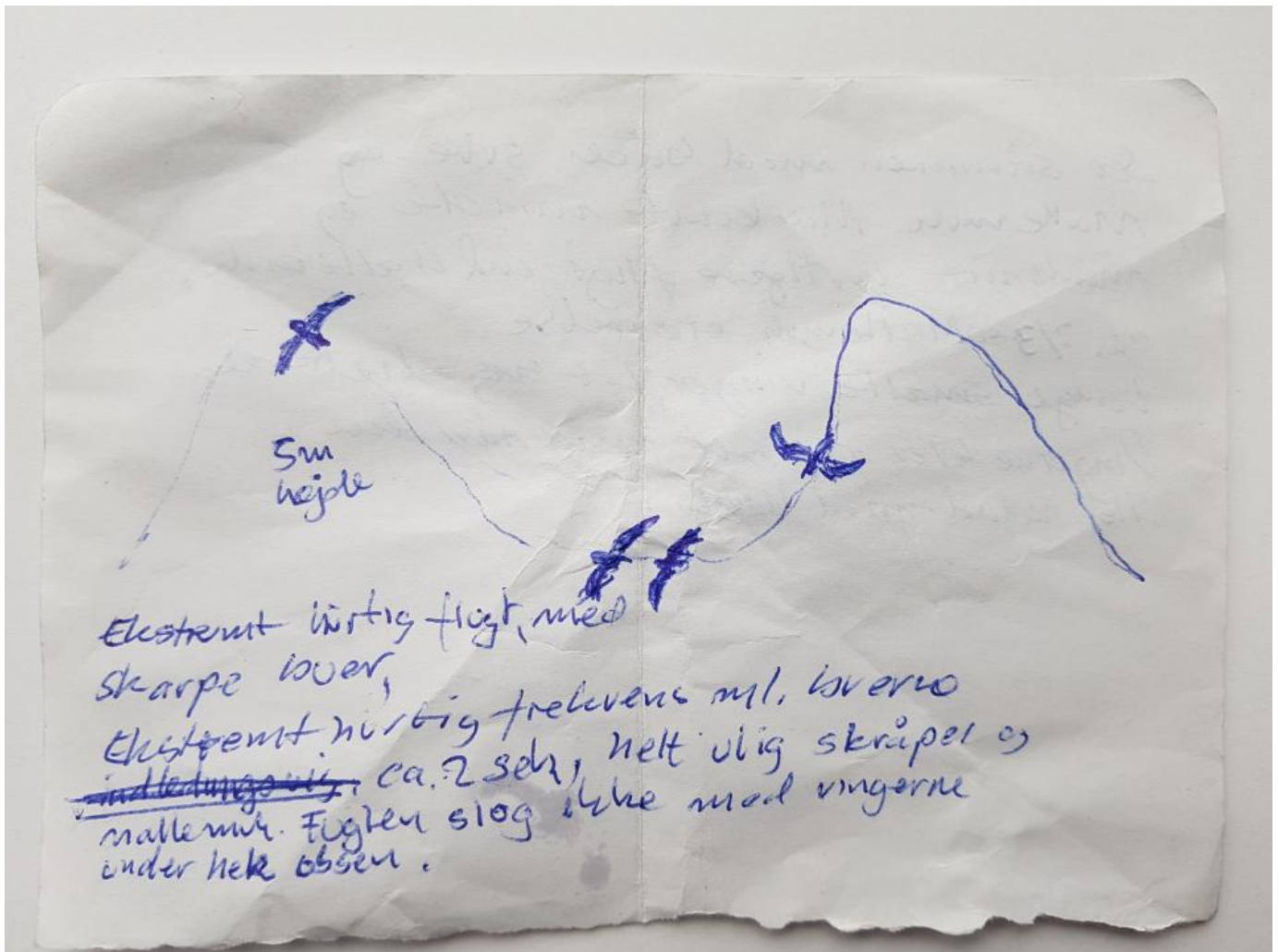
Kap-Verde/-petrel i Kikhavn

Troels Eske Ortvad har haft et forrygende fugleår. Forleden chokerede han påny, da han fandt sin tredje nye art for landet - i år! De øvrige var lille sejler i april og stillehavslom i august. I denne artikel kan I læse Troels' finderberetning om Kap Verde ("skråstregs") petrellen fra Kikhavn og se hans og Kat Snells (hans partner og medobservatør) feltnoter.

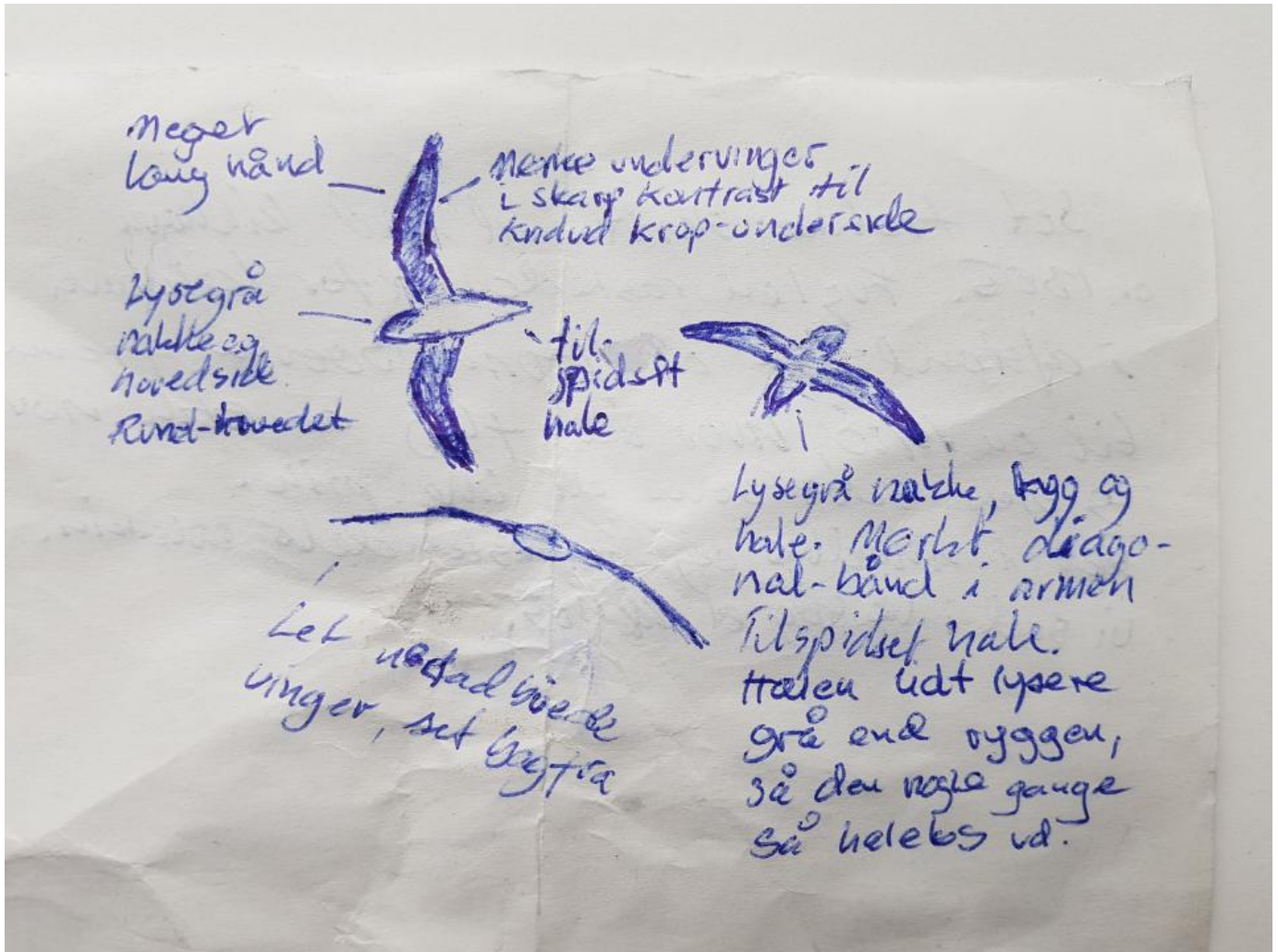
Vejrudsigten lød rigtig god for havfugle onsdag d. 3. oktober 2018, så Kat Snell og jeg havde aftalt, at tage på obs ved den sjællandske nordkyst. Vinden var oppe i NV fra morgenstunden, så jeg tænkte Kikhavn ville være et godt bud, hvis kysten øst for samlede fugle op, der var gået vest om Gilleleje. Vi mødtes på hovedbanen kl. 6.30, men logistikken røg desværre en tur pga. en gren på køreledningerne. Der var indsat togbusser ved Allerød, så vi måtte lade cyklerne stå ved stationen, som ellers skulle have taget os de sidste 3-4 km ud til Kikhavn. Men med lidt held kunne vi dog lige nå Grisen mod Tisvildeleje i stedet, som passede med en bus til Rågeleje. Tisvildeleje-Grisen afgik imidlertid lige inden vi nåede til Hillerød, så vi genoptog den oprindelige plan, hoppede på Grisen til Hundested og bestilte en taxi, som stod klar ved stationen kl. 8.50. Jeg havde ikke tidligere kigget havfugle ved Kikhavn, så vidste derfor ikke hvor man stod bedst. Vi prøvede os lidt frem, og fandt os hurtigt tilrette bag et sommerhus, som var sat til salg (for sølle seks mill.) i den østlige ende af byen, hvor man havde fint udsyn op ad kysten.

Der var godt gang i trækket fra start, med masser af Storkjover og Mallemukker, og efter et par timer blev vi også belønnet med to store stormsvale. Ved middagstid ebbede trækket dog ud, men vi var stadig fuld af forhåbning om, der ville falde en godbid af. Sabinemåge stod højt på ønskelisten, hvilket ville være ny art for Kat.

Og så slog lynet ned fra en klar himmel (!): Klokken ca. 13.05 fik jeg øje på en nullermand i horisonten mod nordøst, som fløj på stormfuglemanér, men i et ekstremt opskruet tempo, hvilket straks fik mit hjerte med op i gear. Den røg op og ned nærmest som en yoyo, med en frekvens på ca. 2-3 sekunder (så vidt vi kunne regne os frem til efterfølgende). Jeg havde ikke den fjerneste anelse om hvad det var, så jeg sagde til Kat, jeg havde en havfugl, som så spændende ud, og jeg ville "holde den". Den havde tilsyneladende kurs direkte mod obsposten (!), så med lidt held, ville vi kunne sætte navn på den. Da den var kommet ind på 2-3 kilometer fra kysten, kunne jeg se mørk hånd og grålig ryg, og min første indskydelse var Sabinemåge, med en meget afvigende flugt... Da den var kommet ind på ca. 1500-2000 meter, ændrede den dog kurs mod vest, så oversiden vendte mod land, badet i sol. Fuglen viste grå ryg og nakke, lysegrå og tilspidset hale, og meget lange, mørkegrå vinger, så jeg uden betænkningstid kunne melde Gadfly petrel til Kat!!! Der var ingen pejlemærker i nærheden, så hun kunne ikke finde fuglen indledningsvis. Hun ringede i stedet hurtigt til Jesper Johannes Madsen, som obsede fra Rågeleje, og han var flink, at melde fuglen ud med det samme. Jeg fik ret hurtigt også set fuglens underside. Fuglen viste helt mørke undervinger i skarp kontrast til kridhvid kropunderside, fra hale til strube. Og set fra siden, kunne jeg se grå hætte, som dækkede ansigtet og halssiden, i stil med Kuhls Skråpe. Jeg kunne også konstatere, den havde et mørkt diagonalbånd på armens overside, - og så var sagen klar: Kap Verde-petrel/ i Kikhavn! Inden længe vendte den dog rundt og fløj tilbage mod øst. Kat havde stadig ikke fundet den, så jeg overlod hende mit scop, og hun bekræftede straks, det var en Gadfly Petrel ud fra jizz og oversidens tegninger, inden hun også selv fik set undersiden. Hun har god erfaring med Kap Verde-petreller og andre atlantiske Petrel-arter, så jeg kunne ikke have haft en meget mere erfaren medobservatør. Fuglen var en anelse for langt ude til, jeg ville forsøge mig med digiscoping, så jeg foreslog, at optage en video, hvor jeg beskrev, hvad jeg så på fuglen "live". Kat fik gang i videofunktionen på min mobil, og alt gik efter planen, men det resulterede desværre i, at mobilen løb tør efter bare ét minut. Damn it, ikke igen! Se videoen [her](#).

Troels Eske Ortvaads feltnoter, Kikhavn den 3. oktober 2018.

Troels Eske Ortvaads feltnoter, Kikhavn den 3. oktober 2018.

Fuglen bevægede sig frem og tilbage på mellemdistancen, 1500-2500 meter fra kysten, men var efter 10-15 minutter kommet ca. 1 km længere vestpå. En overgang så den ud til, at ville trække mod Rørvig, men vendte så om igen-igen, og kom tilbage til Kikhavn. Og den følgende halve times tid holdt den til inden for et mindre område ud for obsposten. Den flyttede sig dog gradvis længere udad, og de sidste 10 minutter sås den kun i silhuet, for til sidst, at sætte afsted i nordlig retning.

Der var end ikke gået ét minut efter jeg havde tabt fuglen af syne kl. ca. 13.55, inden de første twitchere gjorde deres entré. Aage Kappelgaard kom også forbi, og kunne fortælle, at han og en medobservatør havde set fuglen, da den kom trækkende fra NØ på fuld hammer, fra en obspost et par kilometer oppe ad kysten! Han havde dog ikke været sikker på, hvad det var, men fortalte, at alting faldt på plads, da meldingen fra Kikhavn indløb. Super fedt, at andre også havde fået set fuglen! Inden længe kom meldingen så om, at Jan Hjort Christensen med flere havde set en østgående Kap Verde/-petrel ved Børstrup Hage i Gilleleje kl. 14.19, så det var ikke så underligt, vi spejdede forgæves fra Kikhavn de følgende par timer.

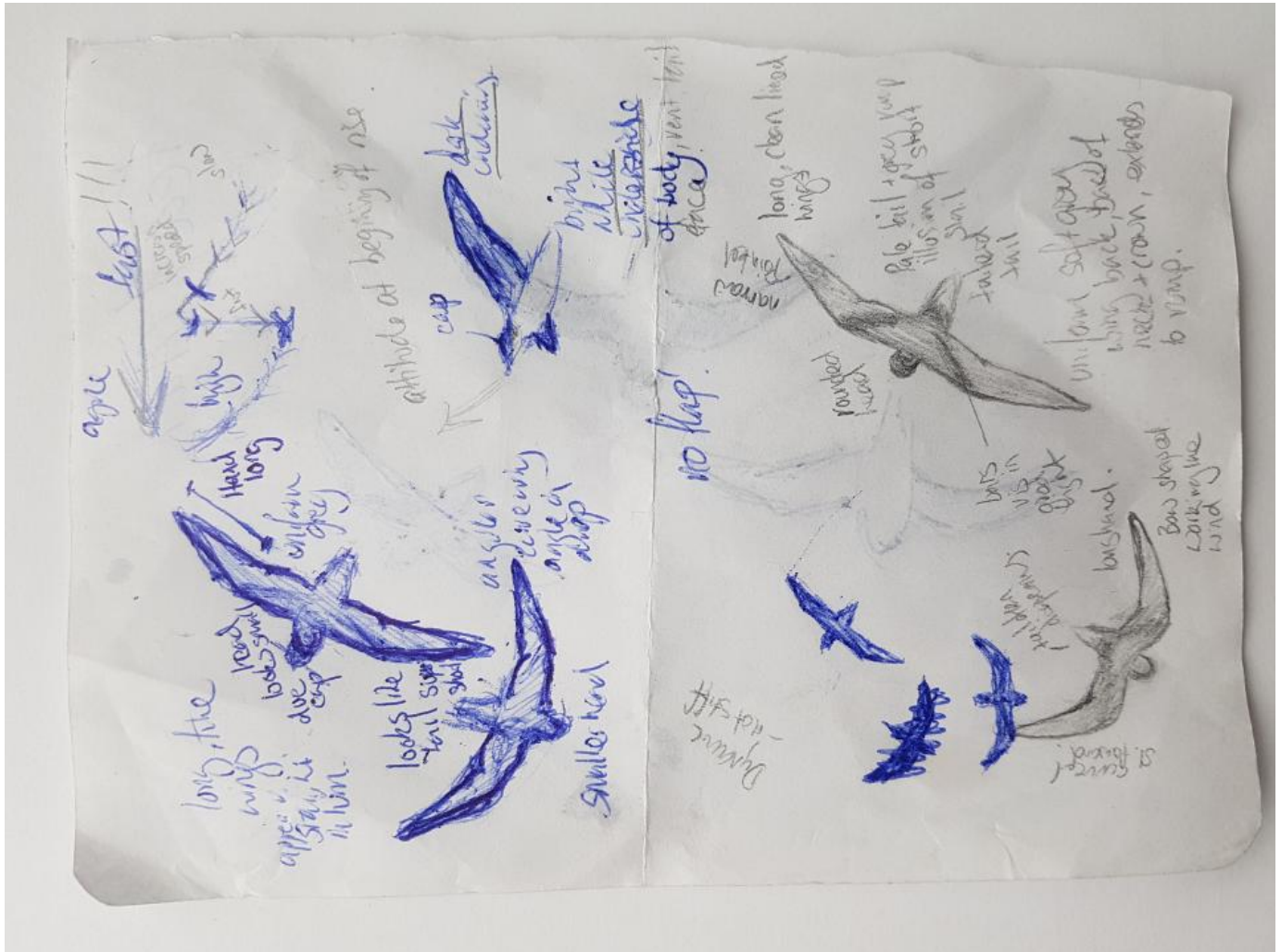

Sådan ser to glade findere af kap verde/-petrel ud! Foto: Troels Eske Ortvad

Michael Trasborg, som bor og obser i Kikhavn, havde desværre været på arbejde, men kom ud til obsposten da han kom hjem. Vi fik en god snak om, hvor mange tunge havfuglehits, der efterhånden var set ved lokaliteten. Den Sortbrynede Albatros i fjor havde i øvrigt lavet nogenlunde samme nummer med, at raste ud for Kikhavn. Så noget tyder altså på, Halsnæs fungerer som endestation i bunden af det østlige Kattegat for en del havfugle, hvor de stopper op og raster. Tak for liftet tilbage til stationen i øvrigt, Trasborg!

Da fuglen endeligt var dømt borte, tegnede Kat og jeg skitser i en notesbog, og noterede de ting vi havde set på fuglen. På vej hjem i toget, og om aftenen, lavede vi flere noter og beskrivelser af dens jizz og flugt, inden vi kiggede i bøger og på fotos. Vi havde meget det samme indtryk af fuglen, som værende ret ensfarvet grålig på oversiden, med mørkere grå nuancer i hånden, diagonalt i armen og på overgumpen. Vi var også enige om, hvordan hovedtegningerne var og at vi med sikkerhed ville have set brystbånd, hvis et sådant havde været tilstede, - ligesom på Fløjlspetrel (*Pterodroma mollis*) fra Stillehavet. Hvad halen angik, havde Kat fået indtryk af, at fuglen til tider virkede haleløs, idet halen var meget lys grå. Det kunne jeg godt følge, men jeg kunne dog oftest se halen, når fuglen befandt sig tættest på obsen, hvilket nok hang sammen med, jeg havde et bedre scop – Swarovski ATX 95mm, kontra ældre Swarovski. Kat fik dog også set fuglen godt i mit teleskop, af flere omgange, skal det siges. Hvad angik de mørke undervinger, havde hun gjort en anden interessant observation, ved det, at vingerne ligesom "faldt af" hvis de sås mod, og gik i ét med et mørkt hav. Vi snakkede også en del om flugten, som bestemt havde været det mest påfaldende ved fuglen, og som Kat havde et rigtigt godt blik for. Fuglen havde bevæget sig i et meget højt tempo sammenlignet med hjemlige stormfugle, med hurtige retningsskift, ofte i savtakkede buer, hvor den kastede sig næsten lodret ned bag næste bølge. Den virkede generelt meget adræt, hvor ændringer i vingestillingen var nok til, at den kunne bevæge sig i alle retninger uden brug af uden vingeslag. Vi så faktisk ikke fuglen slå med vingerne på noget tidspunkt. Når fuglen havde

mest fart på, var vingerne buet bagud, mens den pressede kroen fremad, så vingerne blev mere S-formet, når den gik mod vinden. Når den svævede vandret, foregik det med svagt hængende hånd. Dens flyvemåde var til eksempel helt forskellig fra den mere stivvingede Almindelig Skråpe, som skærer mere "gennem vinden", mens petrellen arbejdede dynamisk "med vinden". Almindelig Skråpe slår typisk også med vingerne med mellemrum. Fuglen var på et tidspunkt i nærheden af en Mallemuk, som virkede decideret gumpetung i forhold den lidt mindre, hurtige og atletiske petrel. Petreller er kendt for, at slå op i meget store buer, hvilket vi imidlertid ikke så den gøre på noget tidspunkt. Fuglen kom kun op i ca. 5-8 meters højde. Jeg gætter på, det kan hænge sammen med, at den rastede og, at søen var krab. Også da den trak ind, og væk igen, foregik det ligeledes i forholdsvis lav flugt for en petrel, da den kun gik op i omtrent samme højde som Mallemukkerne.

Kat Snells feltnoter, fra felten den 3. oktober, venstre halvdel, og fra den følgende dag, højre halvdel.

Det er tredje gang jeg har den sjældne fornøjelse, at se Kap Verde/-petrel langt uden for dens normale udbredelse, idet jeg så den sagnomspundne, og pt SU-forkastede, fugl ved Gudhjem d. 12. oktober 2002, samt en fugl set fra færgen til Suðuroy på Færøerne, sammen med Kasper Thorup, d. 10. september 2009.

Se billede af fuglen fra Færøerne [her](#).

Dato:
05. 10. 2018

Skrevet af:
Troels Eske Ortvad

 Fotos af:
Troels Eske Ortvad
Kat Snell

 Emner:
SJÆLDNE FUGLE

 Tags:
FELTNOTER, HAVOBS, KAP VERDE PETREL, NY ART FOR LANDET, PETREL, TROELS ESKE ORTVAD